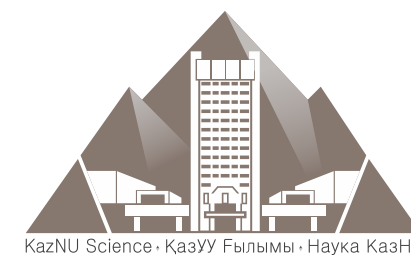

ISSN 1563-0226 • Индекс 75867; 25867
eISSN 2617-1864

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЪ-ФАРАБИ AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ХАБАРШЫ

ШЫҒЫСТАНУ СЕРИЯСЫ

ВЕСТНИК

СЕРИЯ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

JOURNAL

OF ORIENTAL STUDIES

3(86) 2018

ISSN 1563-0226; eISSN 2617-1864

Индекс 75867; 25867

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ХАБАРШЫ

Шығыстану сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК

Серия востоковедения

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

JOURNAL

of Oriental Studies

№ 3 (86)

Алматы
«Қазақ университеті»
2018

ХАБАРШЫ

ШЫҒЫСТАНУ СЕРИЯСЫ № 3(86)

ISSN 1563-0226; eISSN 2617-1864

Индекс 75867; 25867

25.11.1999 ж. Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркелген

Куәлік №956-Ж.

Журнал жылына 4 рет жарыққа шығады

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Көптілеуова Д.Т., филол.ғ.к., доцент

(Қазақстан)

Телефон: +77075005595

E-mail: dina0028@mail.ru

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Надирова Г.Е., филол.ғ.д., проф. – ғылыми редактор
(Қазақстан)

Серікқалиева А.Е., PhD – ғылыми редактордың
орынбасары (Қазақстан)

Палторе Ы.М., PhD (Қазақстан)

Алдабек Н.Ә., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Ким Г.Н., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Авакова Р.Ә., ф.ғ.д. профессор (Қазақстан)

Құдайбергенова Р.Е., т.ғ.к., доцент м.а. (Қазақстан)

Көкеева Д.М., ф.ғ.к. доцент (Қазақстан)

Мұстафаева А.А., PhD, доцент (Қазақстан)

Мевлют Эрдем (Mevlut Erdem), профессор (Түркия)

Роберт Эрмерс (Robert Ermers), профессор (Нидерланды)

Чжао Цюань-шэн (Zhao Quan-sheng), профессор (США)

Масару Тономура, профессор (Жапония)

Ли Джон О., профессор (Корея)

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Қанаева Ә.Д., жетекші маман (Қазақстан)

Шығыстану сериясы Шығыс елдері тарихы, саясаты, экономикасы, мәдениеті,
тіл білімі мен әдебиеті, тіл оқыту әдістемелері бағыттарын қамтиды.

КАЗАК
УНИВЕРСИТЕТИ
Б А С П А У Й І

Ғылыми басылымдар бөлімінің басшысы

Гүлмира Шапкозова

Телефон: +77017242911

E-mail: Gulmira.Shakkozova@kaznu.kz

Редакторлары:

Гүлмира Бекбердиева, Агила Хасанқызы

Компьютерде беттеген

Айгүл Алдашева

Жазылу мен таратуды үйлестіруші

Керімқұл Айдана

Телефон: +7(727)377-34-11

E-mail: Aidana.Kerimkul@kaznu.kz

ИБ №12335

Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 13 б.т. Офсетті қағаз.

Сандық басылыс. Тапсырыс № 6705. Таралымы 500 дана.

Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйінің баспаханасында басылды.

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2018

1-бөлім
ТАРИХ

Раздел 1
ИСТОРИЯ

Section 1
HISTORY

Ахапов Е.А.

Ph.D., доцент, Қиыр шығыс кафедрасы шығыстану факультеті,
әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.,
e-mail: ahapov.erlan@kaznu.kz

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЖАПОНТАНУ: ЖАПОН ҚОРЫ МАМАНДАРЫ ЖЫЛДЫҚ БАЯНДАМАЛАРЫНА ШОЛУ

Мақала Қазақстан Республикасындағы жапонтанудың ағымдағы жай-күйі туралы шолу әл-Фараби атындағы ҚазҰУ шығыстану факультетінің жапонтану бөлімінің 25 жылдығына арналады. Әсіресе, елімізде жапон тілін оқытудағы өзекті мәселелер мен міндеттері қарастырылды. Бөлім оқытушылары мен студенттерінің сандық және сапалық өзгерістер динамикасы сарапталып, Жапон қоры (Japan Foundation) эксперттерінің 2002-2017 жылға дейінгі жыл сайынғы баяндамаларына талдау жасалды.

Түйін сөздер: жапонтану, жапон тілі, Жапон қоры, Жапония, Қазақстан.

Akhapov E.A.

Ph.D., associate professor Far East Department Oriental studies faculty,
al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan, Almaty,
e-mail: ahapov.erlan@kaznu.kz

Japan Studies in Kazakhstan: an overview of the annual reports of experts from the JF

The article provides a brief overview of the current condition of Japanese studies in the Republic of Kazakhstan, current issues and tasks in the study of the Japanese language in Kazakhstan. This article is dedicated to the 25th anniversary of the Division of Japanese Studies of the Faculty of Oriental Studies of al-Farabi Kazakh National University. The review of the dynamics of quantitative and qualitative changes of the teaching staff and students, the deep analysis of the annual reports of the Japanese Foundation experts from 2002 to 2017 are reviewed in detail.

Key words: Japan studies, japanese language, Japan Foundation, Japan, Kazakhstan.

Ахапов Е.А.

Ph.D., доцент, кафедра Дальнего Востока, факультет востоковедения,
Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы,
e-mail: ahapov.erlan@kaznu.kz

Японоведение в Казахстане: обзор ежегодных отчетов экспертов Японского Фонда

В статье проводится обзор современного состояния японоведения в РК в честь ознаменования 25-летия отделения японоведения факультета востоковедения КазНУ имени аль-Фараби. В особенности детально рассмотрен обзор динамики количественного и качественного изменений преподавательского состава и студентов, актуальные вопросы и задачи в изучении японского языка в Казахстане, анализ ежегодных отчетов экспертов Японского Фонда (Japan Foundation) с 2002-2017 годы.

Ключевые слова: японоведение, японский язык, Японский Фонд, Япония, Казахстан.

Кіріспе

Қазақстан-Жапония ресми қарым-қатынасы еліміздің 1991 жылы 16 желтоқсанда тәуелсіздік жариялауынан басталады. Жапония Қазақстан Республикасының тәуелсіздігін 1991 жылы 28 желтоқсанда танып, 1992 жылы 26 қаңтардан дипломатиялық байланыстар орнатты. Қазақстандағы Жапон елшілігі 20 қаңтар 1992 жылы, ал Қазақстан Республикасының Жапониядағы елшілігі 22 ақпан 1996 жылы ашылды (Embassy of the Republic of Kazakhstan in Japan. Official site. Accessed 15 July 2018). Осы жылдары екі елдің қарым-қатынасын (дипломатиялық, әлеуметтік-экономикалық және т.б. салаларында) нығайту мақсатында Жапонияның Халықаралық аренада белгілі ұйымдары белсене қатысып, Қазақстан Республикасына келе бастады. Мысалы, жапон тілі және жапон мәдениеті мен өнерін әлемде кеңінен таратып жүрген Жапон Қоры (ағылшын тілінде Japan Foudation, келесі-JF) өзінің жоғары білікті жапон тілі мамандарын (эксперттер) ұзақ мерзімге іс-сапармен әлемнің түкпір-түкпіріне жіберіп отырады. Қазақстанның жағдайында JF өз мамандарын 1995 жылдан бастап қазіргі әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті (одан әрі. – ҚазҰУ) шығыстану факультеті жапонтану бөліміне (1992 жылы ашылған) жібере бастады. Бұл мамандардың басты мақсаты жергілікті жапон тілі мұғалімдерінің кәсіби деңгейінің өсуіне және оқу құралдары сапасын жақсартуға барынша көмек беру, Қазақстанда өткізілетін мәдени, оқу-ағарту іс-шараларды ұйымдастыру және т.б. жатады. JF Жапон елшілігі арқылы әлемдегі жапон тілі мұғалімдерінің біліктілігін арттыру мақсатында жыл сайын әртүрлі бағдарламаларға шақырып, оқыту сапасы жоғарылауына өз үлесін қосып отырады. Жалпы JF және оның қызметі және бағдарламалары туралы ақпаратты оның ресми сайтынан көруге болады (Japan Foundation. Official site. Accessed 15 July 2018).

2018 жылы ҚазҰУ шығыстану факультеті Қиыр Шығыс кафедрасы жапонтану бөлімі ашылғанына 25 жыл толып отыр. Осы күнге дейін Қазақстандағы жапонтану жағдайы туралы шетелде, еліміздің жоғары оқу орындарында (одан әрі. – ЖОО) өткізілетін семинар, симпозиум, халықаралық ғылыми конференцияларында жиі айтылып келеді. Мысалы, соңғы жылдары ҚазҰУ жапонтану бөлімі ғылыми семинар (2015 жылы) және Халықаралық конференция (2017 жылы) өткізді. Алайда,

жапон бөлімі ашылғаннан бері біріншіден Қазақстандағы жапонтану жағдайына, оның ішінде ҚазҰУ жапон бөліміндегі оқытушылар мен студенттердің құрамының құрылымдық және сандық жағдайымен сапасы, оқыту үрдісіндегі заман талабына сәйкес әртүрлі өзгерістер мен мәселелер туралы зерттеулер аз. Сонымен қатар, Жаһандану жағдайындағы және соңғы технологиялардың даму үрдісіне сәйкес Қазақстандағы жапонтанудың дамуы үшін әлі де ауқымды зерттеулердің керектігі және оның қажеттігі туындап отыр. Осыған орай, осы ғылыми жұмыстың өзектілігі маңызды деп саналады.

Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттері

Зерттеу жұмысының мақсатына заманауи Қазақстандағы жапонтанудың жалпы жағдайына шолу жасап, әсіресе ҚазҰУ жапон бөлімінің 25 жыл аралығындағы өзгерістеріне сипаттама беру болып табылады. Зерттеу жұмысының міндетіне Қазақстандағы жапонтану жағдайына шолу жасау, жапон бөліміндегі өзгерістер мен соңғы тенденцияларға JF мамандары мәліметтеріне сүйене отырып талдау жүргізу, қазіргі таңдағы жапонтанудағы басты мәселелер мен оны шешу жолындағы мүмкіндіктерін қарастыру жатады.

Зерттеу жұмысының методологиясы

Осы орайда, зерттеу жұмысында жергілікті жапонтанушы және жапон тілі мамандарымен жүргізілген интервью, ғаламтордағы JF ресми сайтындағы баяндамалар және статистикалық мәліметтер қолданылды.

Бастапқы зерттеулер туралы

Осы тақырыпқа қатысты бастапқы ғылыми зерттеулерге келсек, Жапонияның National Institute of Informatics орталығының CiNii ғылыми-ақпарат базасынан келесі кілт сөз арқылы «Қазақстан 「カザフスタン」 – 762» библиографиялық материал анықталды (CiNii (Scholarly and Academic Information Navigator) database. Accessed 15 July 2018). Алғашқы зерттеу Танака Кацухиконың (田中克彦, 1961) 「カザフスタンの文化活動家: チヨカン・ワリハーノフのこと」 (eng.: Cokan Valixanov: The first scientist in Kazakhstan) еңбегінен басталады. Жалпы Қазақстан туралы материалдар тақырыбы, оның көлемі және мазмұны әртүрлі. Қысқаша таныстырып өтсек, Кеңес Үкіметі тұсындағы Қазақстан туралы

таныстырудан басталып, тәуелсіздік алысымен еліміздің әлеуметтік-экономикалық, қоршаған орта мәселелері, білім саласындағы жапон тілін оқыту және үйрету мәселелері қарастырылады. Алайда, Қазақстан Республикасында жапонтану туралы еңбектер электронды базаларда аз болуы, электронды базаларды толықтырумен жетілдіру және жапонтануды әлі де зерттеу қажеттілігі бар екенін көрсетіп отырғанын айтып өткен жөн.

Қазақстандағы жапонтану жағдайы (1992-2017)

Қазақстандағы жапонтану зерттеулері, нақтырақ атасақ жапон тілін үйрету, сол елдің ана тілі, қоғамы, экономикасы, тарихы және т.б оқып меңгеруден басталады. Алдымен, жапон тілі оқытылған жоғары оқу орындарынан, хронологиялық тізбекпен бастайық. Алғашқылардың бірі болып, ҚазҰУ шығыстану факультетінен (1992) басталды. Келесі, сол жылдары мемлекеттік жоғары оқу орындарының ішінде Абылай хан атындағы Халықаралық Қатынастар және Әлем Тілдері Университеті (АХҚӨТУ, 1993), Абай атындағы Педагогикалық Университетінде (ҚазҰПУ, 1997) оқытылды. Астанада Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде (ЕҰУ, 2002), жекеменшік жоғары оқу орындарында Алматы Халықаралық Журналистика Институты (АХЖИ, 1995), Еңбек және Әлеуметтік Қатынастар Академиясы (1997) оқытыла бастады. Алайда, нарық талабына сәйкес кейбір жоғары оқу орындарында жапон тілін меңгерген мамандарға сұраныс төмен болуына байланысты жапон тілі оқытылмай, соңғы жылдары тек үш ЖОО-мен (ҚазҰУ, АХҚӨТУ, ЕҰУ) шектеліп, жапонтануға қатысты негізгі зерттеулердің басым бөлігі және жапон тілі осында оқытылады.

Жаһандану жағдайына байланысты, жапонтану және осы елге қатысты зерттеулер Қазақстан Республикасының жоғарыда аталған университеттерінен басқа да ЖОО және Ғылыми Зерттеу Институттарында (одан әрі. – ҒЗИ) жүргізіліп келеді. Алайда, олардың көбі, ЖОО факультет және ҒЗИ мамандарының Жапон ЖОО және ҒЗИ мамандарымен жүргізілген жобалық жұмыстары аясындағы еңбектер деп айтуға болады. Осыған қоса, үкімет тарапынан жақын болашақта жапонтануға қатысты зерттеулерге қомақты қаржы бөлініп, жүйелі және кешенді түрде өткізу қолға алынар деген үміт де бар. Себебі, Жапония Қазақстан Республикасы үшін дамыған мемлекеттердің (ағылшын тілінде OECD) үлгісі және даму жолындағы зерттеу

нысаны ретінде таптырмас модель болып табылады.

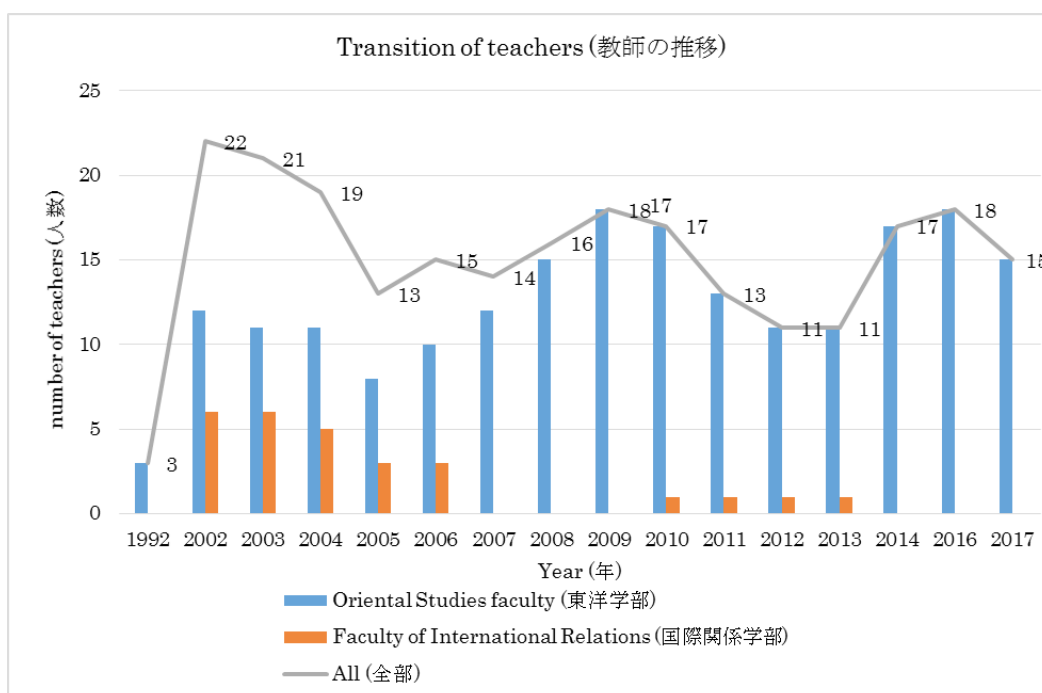
ҚазҰУ шығыстану факультеті жапон бөлімі ұстаздары және студенттері өзгерісі ҚазҰУ шығыстану факультеті және халықаралық қатынастар факультетіндегі жапон тілі ұстаздарының динамикасын 1-суреттен көруге болады. 1992 жылы жапон бөлімінде небәрі 3 мұғалім (бір жапондық, екі жергілікті маман) болып, ол 10 жыл ішінде 22-ге өседі. Бұл көрсеткіш бөлімнің ең шарықтау шегі деп айтса да болады. Ал содан кейін орташа көрсеткіші 15-18 маман тұсында ауытқып отырғанын көреміз.

Халықаралық қатынастар факультетінде, 2000 жылдардың басында жапон тілін екінші шығыс тілі ретінде оқыған студенттердің пайда болуына байланысты жапон тілін оқытушы мамандар да осы факультетте сабақ береді. Алайда, жоғарыдан соңғы жылдары мұғалімдердің саны азайып, соңғы бес жылда мүлде болмағанын көре аламыз.

Енді жапон бөлімі мамандарының құрылымдық және құрамдық санына келсек, көбіне шығыстану факультеті түлектерінен жасақталып, JF-те шетелдік тағылымдамадан өткен жоғары білікті мамандардан құралған. Соңғы жылдары студент санының азаюына байланысты мұғалімдер саны да азаюын көруге болады. Сонымен қатар, JF арнайы жапон тілі маманын (бөлім штаттық құрамына кірмейтін) университетке жіберіп, олар екі жыл сайын өз кезегінде ауысып отырып, жоғарыдағы суретте есепке алынбады.

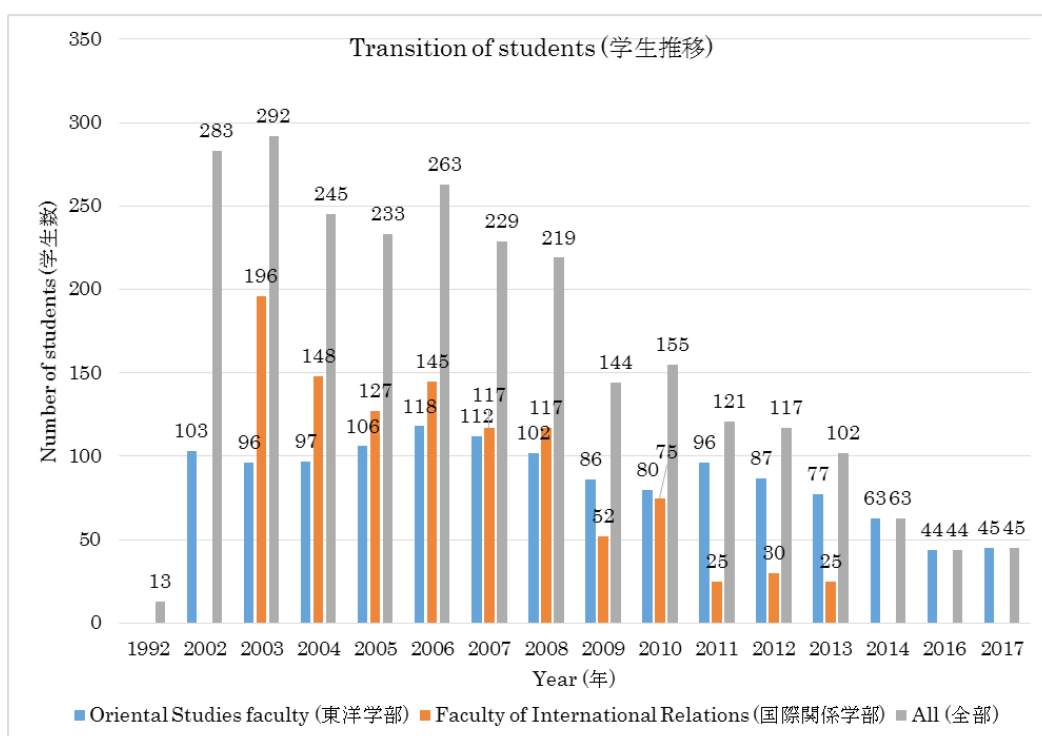
Университет ресми сайтындағы профессор-оқытушылар жеке парақшасындағы біліміне қатысты тараушасын қарасақ, ғылыми дәрежесі және атағы бар жапонтанушы мамандар санының әлі де кадрлық жетіспеушілігі байқалады (Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің профессорлық-оқытушы құрамының сайты. Accessed 15 July 2018).

Жапон тілі алғашында 1992 жылы әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік университеті (сол жылдары) шығыстану факультетінде жапон бөліміне талапкерлер жиналып, 13 студенттен басталады (2-сурет). Осы жерде жапон тілін оқыту тек Қазақстан Республикасының тәуелсіздік алғанына дейінгі периодтың қарастырылмағанын ескертіп өтеміз. Оның себебіне, Кеңес үкіметі дәуірінде мамандар орталықта (Мәскеуде) дайындалып, құпиялық жағдайға байланысты нақты статистикалық ақпараттардың толықанды болмағанын ескерген жөн.

Дерек көзі: <https://www.jpf.go.jp/j/project/japanese/teach/dispatch/voice/voice/touou/kazakhstan/>

1-сурет – Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жапонтану бөлімі ұстаздар санының 1992-2017 ж. аралығындағы динамикасы

Дерек көзі: <https://www.jpf.go.jp/j/project/japanese/teach/dispatch/voice/voice/touou/kazakhstan/>, жапон бөлімі ұстаздарының мәліметтері қолданылды.

2-сурет – Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жапон тілін үйренуші студенттер санының 1992-2017 ж. аралығындағы динамикасы

Жапон тілін оқушы студенттердің саны 2003 жылы 293 студентке жетіп, жапон бөлімі жалпы студенттер санының шарықтау шегінің жоғарғы пикін көрсетіп отыр. Алайда, содан кейін студенттер саны күрт құлдырап, он жыл аралығында (2003-2013) екі есе кеміген. Ал соңғы бес жылда 63-45 студентке дейін түсіп отыр.

Халықаралық қатынастар факультетіне қарасақ, студенттер саны мұнда да күрт төмендеп, соңғы жылдары жапон тілін оқитын студенттер саны мүлдем болмағанын көруге болады.

Жоғарыдағы студенттер санының азаю мәселесіне келсек, жапон тіліне, мәдениетіне әлі де қызығушылықтың бәсеңдемеуіне қарамастан, оның негізгі себептеріне келесі пункттерді жатқызуға болады. Біріншіден, Қазақстанның Жапониямен қашықтығы (географиялық орналасуы), екіншіден жапон компанияларының Қазақстан нарығында аз болуы (қаржы-экономикалық). Осы себептерден студенттердің (түлектердің) жұмысқа орналасу қиындығы тәрізді мәселелері, соның астарында жатқанын айтуға тура келеді. Студенттер санының аз болуын, бір жағынан қазіргі кездегі тез қарқынды жаһандану және нарықтық бәсекелестік жағдайындағы сұраныс пен ұсыныстың көрсеткіші деп болжауға да болады.

2000 жылдардың басында Қазақстан Республикасы Кеңестік білім жүйесінен бас тартып, Батыстық білім жүйесін (үш деңгейлі бакалавриат-магистратура-докторантура) енгізгені бәріне мәлім. Осыған орай, жапон бөлімінде магистратура және докторантура деңгейінде студенттер қабылданып, соңғы жылдары батыстық үлгідегі магистрлер дайындалып шықты. Ал, докторантура деңгейінде студенттер қабылданып, әлі қорғауға дайындық үстінде. Яғни, соңғы жылдардағы студенттерге қатысты мәліметтер осы үш деңгейді қамтып отыр.

Жапон Қоры мамандарының баяндамаларына шолу

Енді JF-тің Қазақстан Республикасына арнайы жіберіп отырған жоғары білікті жапон тілі мамандарының (эксперттер) әр жылғы баяндамаларына шолу жасап өтейік (1-кесте). Бұл баяндамалар ғаламтордағы JF-тің ресми сайтында тек 2002 жылдан бері жарияланып, ақпаратты көру үшін бәріне қол жетімді. Сол себепті, осы жұмыста тек осы уақыт ұзақтығы (2002-2017) ғана қарастырылады. Сонымен қатар, кестеде ҚазҰУ (шығыстану факультеті жапон бөлімі) және Нархоз Университеті Қазақстан-

Жапон Адам Ресурстарын Дамыту Орталығына (одан әрі. – KJC) жіберілген мамандардың баяндама тақырыптары қатар колонкада бірге берілген (Qazaqstan-Japon adam resurstaryn damytu ortalagy. KJC official cite. Accessed 15 July 2018). Оның себебі, талдау жасау кезінде әртүрлі мәселелерді анықтап, оны көлемді сараптауға және жалпы шолу жасау кезінде бағалауға кеңінен мүмкіндік береді. Сонымен қатар, Нархоз Университетіндегі KJC Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә. Назарбаевтың қатысуымен 2002 жылы салтанатты түрде ресми ашылып, екі ел үшін кадрлық ресурстар дайындау бағытында стратегиялық маңызды орталық болып табылады.

2002 жылы

ҚазҰУ-дың жапон бөлімінің құрылғанына он жыл толып, осы жылдар аралығында Жапон үкіметі жапон бөліміне жапон тіліндегі оқулықтар мен материалды-техникалық базамен (лингвфон кабинеті, аудио-видео көруге бейімделген мультимедиялық кабинет) қамтамасыз етілгені хабарланады. Сонымен қатар, студент саны 100-ден асып, бітіруші түлектердің жапон тілі деңгейі – N2 (орта деңгей), ұстаздар жапон бөлімі түлектерінен құралғаны және олардың орташа жасы – 25 шамасында болған.

Ал KJC маманы сол жылдың күзінде орталықтың салтанатты ресми ашылуына дайындық қарбалас жүргізіліп жатқаны, осы орталықтың Жапон үкіметі JICA (Japan International Cooperation Agency) мекемесі басқаруымен негізі қаланып отырған сол жыл шеңберіндегі әлемдегі алтыншы Жапон Орталығы (Вьетнам, Лаос, Моңғолия, Өзбекстан) екенін хабарлайды. Осы жерде, қарқынды даму үстіндегі мемлекеттерде жапон орталығының бірінен кейін бірінің ашылып, Жапонияның стратегиялық бағытының негізгі акценттері қандай мемлекеттерге және аймақтарға түсіп отырғанын көре аламыз. Әсіресе, Вьетнамда бірден екі орталық ашылуы осы елдің нарқына жапон компанияларының көптеп келуінің және сұраныстың күрт көбеюінің көрсеткіші деп жорамалдауға болады. Қазақстан Республикасында жапон тілі жалпы 8 оқу орнында оқытылып, үйренушілердің жалпы саны – 900 адамнан асқаны, жапон тілі деңгейін анықтауға арналған емтиханға (Japanese-Language Proficiency Test, одан әрі. – JLPT) 200-ге жуық өтініш түскенін атап өтеді. Осы жерде JLPT елімізде алғаш өткізіле бастағанын да айтып кеткен жөн.

1-кесте – Жапон Қоры мамандарының баяндамалары (2002-2017)

Year 年	al-Farabi Kazakh National University アル・ファラビカザフ国立大学		Narxoz University KJC カザフ経済大学 カザフスタン・日本人材開発センター		Year 年	al-Farabi Kazakh National University アル・ファラビカザフ国立大学		Narxoz University KJC カザフ経済大学 カザフスタン・日本人材開発センター	
	JF Japanese expert name 国際交流基金 専門家名	Report theme レポート名	JF Japanese expert name 国際交流基金専門 家名	Report theme レポート名		JF Japanese expert name 国際交流基金 専門家名	Report theme レポート名	JF Japanese expert name 国際交流基金専門 家名	Report theme レポート名
2002	ŌBA Sachiko 大庭佐知子	Japanese Education in Kazakhstan celebrating the decade 十年目を迎えたカザフスタンの日本語教育	SUGIURA Chisato 杉浦千里	Japanese Course Start 日本語コース始動	2010	SUZUKI Eri 鈴木恵理	Activities that motivate students to learn 学生の学習意欲を引き出す活動を	YAMAGUCHI Toshiyuki 山口敏幸	New efforts of Japanese course 日本語コースの新しい取り組み
2003	ŌBA Sachiko 大庭佐知子	Change over the university in term of three years 任期3年間での大学をめぐる変化	SUGIURA Chisato 杉浦千里	Japanese Course Start 日本語コース始動	2011	IN Maiko 因麻衣子	The role of the teacher - to design the learning environment - 教師の役割 - 学習環境をデザインするために -		
2004	ITABASHI Takako 板橋貴子	Activities at Kazakh National University カザフ民族大学での活動	ARAKAWA Tomoyuki 荒川友幸	Japan center celebrating the third year 3年目を迎える日本センター	2012	IN Maiko 因麻衣子	Before students leave for society 学生が社会に出ていく前に	TATSUKI Chika 建木千佳	JF course start JF講座スタート
2005	ŌSHIMA Tomomi 大島智美	"Far country" Kazakhstan, "nearby country" Japan 『遠い国』カザフスタン、『近い国』日本	ARAKAWA Tomoyuki 荒川友幸	Japanese Language Education at Japan Center and Kazakhstan 日本センターとカザフスタンの日本語教育	2013	IN Maiko 因麻衣子	What you see from the two speech contests 二つの弁論大会から見えること	TATSUKI Chika 建木千佳	JF course the second year of challenge JF講座2年目のチャレンジ
2006	ŌSHIMA Tomomi 大島智美	"Two days like a dream" 夢のような2日間	ARAKAWA Tomoyuki 荒川友幸	Symposium "Japanese Language Education of the Frontier" シンポジウム「フロンティアの日本語教育」	2014	AIKI Kayo 愛木佳代	Toward the spread of Japanese and Japanese culture 日本語・日本文化の普及を目指して	TATSUKI Chika 建木千佳	Popular Japanese culture in Kazakhstan カザフスタンの日本文化人気
2007	KUKIMOTO Megumi 久木元恵	University education supported by young force 若い力に支えられる大学日本語教育	KUNO Gen 久野元	Toward expansion of Japanese learners 日本語学習者層の拡大に向けて	2015			MORI Madoka 森まどか	"JAPAN" in Kazakhstan カザフスタンにおける「JAPAN」
2008	KUKIMOTO Megumi 久木元恵	Almaty-zhastar kolasy: Japanese education blossoming in "Youth city Almaty" 「若者の都市アルマティ」で花開く日本語教育	KUNO Gen 久野元	We do various いろいろやっています	2016	ŌNISHI Yumi 大西由美	Efforts to disseminate Japanese culture 日本語日本文化普及の取り組み	MORI Madoka 森まどか	Ties to the Japanese learners - Japanese teachers - activities in Kazakhstan and Central Asia - 日本語学習者・日本語教師とのつながり - 国内・中央アジアでの活動 -
2009	SUZUKI Eri 鈴木恵理	To absorb a lot of things, students always continue to grow 多くのものを吸収し、常に成長し続ける学生達	YAMAGUCHI Toshiyuki 山口敏幸	Kazakhstan Japanese Culture Center Japanese Course aiming for independence 自立化を目指すカザフスタン日本文化センター日本語コース	2017	ŌNISHI Yumi 大西由美	Creating communities for Japanese learners 日本語学習者のコミュニティづくり	SEGAWA Ayako 瀬川綾子	Wave of Japanese culture spreading in Kazakhstan カザフスタンに広がる日本文化の波

Дерек көзі: <https://www.jpfa.go.jp/j/project/japanese/teach/dispatch/voice/voice/touou/kazakhstan/>

Ескерту: мамандардың баяндама тақырыптары және мәтіні жапон тілінде жазылған. Оқырмандарға жетімді және түсінікті болу үшін баяндама тақырыптарын ағылшын тіліне автор аударған. Бос торшалар сол жылдары жапон мамандарының білгілі бір себептермен (мысалы, жанұя жағдайына байланысты еліне ерте қайтып кетуі тәрізді) Қазақстанда болмағанын көрсетеді.

2003 жылы

ҚазҰУ-де студенттердің Жапонияға оқуға баруға, ғылыми тағылымдамадан өтуге тек Жапон үкіметінің МEXT стипендиялары арқылы небәрі 1-2 студенттің барып жатқаны айтылып, осы мәселені шешу үшін университеттер арасында екіжақты меморандумның керектігі атап өтіледі. Осыған қоса басты жаңалық ретінде алғаш рет Жапонияның жекеменшік

университетінің стипендиясына студенттерді оқуға жіберу мүмкіндігі пайда болғаны жазылды. Бұл сол жылдары әлі де университет тарапынан қолға алу керек мәселелердің бірі екенін көрсетіп отыр. Дегенмен, соңғы жылдары бұл мәселе шешіліп келе жатқанын айтып өтейік. Мысалы, қазір Жапонияның 8 ЖОО (Хоккайдо Университеті, Осака Университеті, Васеда Университеті, Цукуба Университеті т.б.) ме-

морандум алмастырылып, жылына Қазақстан жағынан оншақты студент, Жапониядан бірнеше студент алмасып келіп отырады. Сонымен қатар, баяндамада Қазақстан нарқында жапон компанияларының 10 жылдан аса уақыт өтсе де әлі де аздығы, компанияларға білікті тәжірибелі аудармашылардың тапшылығы да аталады. Мысалы, аудармашы тапшылығы мәселесін шешу жолы ретінде соңғы жылдары университеттің мамандықтар каталогына аударматану мамандығы бакалавриат және магистратура деңгейінде енгізіліп, түлектер дайындалып шығып жатыр. Осы жылы жапон бөліміне ақылы түрде оқуға түсушілердің пайда болғаны, бірақ олардың оқу үлгерімі кішкене төмен екендігі де атап көрсетіледі.

2004 жылы

ҚазҰУ-де студенттердің кедергісіз жұмысқа тұруы үшін жоғарғы 4-5 курстарда «бизнеске арналған жапон тілі» пәні енгізілгені және алғаш рет жапон компаниялары мен ККС-де өндірістік тәжірибеден өте бастағаны, университеттің келесі оқу жылы ескі оқу жүйесінен батыстық кредиттік технологиялар жүйесіне өтуге дайындалып жатқаны да хабарланады.

ККС-де жалпы халыққа арналған курстардың 2002 жылдан басталғаны және осы жапон тілі курстарын тыңдаушылар санының қарқынды өсіп отырғаны аталады. Мысалы, жалпы статистикалық салыстыру үшін 2003 жылы жапон тілі курстарын – 128 тыңдаушы бітірген. Осы жерде ККС-де жалпы халыққа арналған жапон тілі курстарымен бірге, жапон тілі мұғалімдеріне арналған арнайы курстың ашылып, ЖОО жергілікті жапон тілі ұстаздарының (авторды қоса алғанда) алғашқылардың бірі болып өткенін айтып кетейік.

Баяндамаға сүйенсек, елімізде 2004 жылы жалпы 1200 адам жапон тілін үйренген екен. Жапон тілін үйренушілердің жалпы санының көп болуына байланысты ККС маманы «Олар жапон тілін терең меңгеруден гөрі, Жапонияға қызығушылы басым ба деген» ой-пікірін айтады. Сонымен қатар, Қазақстанда 19 ұйым (ККС-ді қоса алғанда) жапон тілін оқытып жатқанын хабарлайды. Жоғарыдан сол жылдары Жапонияға және жапон тіліне деген отандастарымыздың қызығушылығының күрт өсіп, елімізде үлкен бум болғанын аңғартады.

2005 жылы

ҚазҰУ маманы баяндамасын Алматыда небәрі 60 жапондық болғаны, студенттердің жапондықтармен жүздесіп коммуникация алмастыру мүмкіндігі аз екені туралы өз пікірімен

бөліседі. Жергілікті студенттерге жапон тілін жетілдіру және Жапонияда жұмысқа орналасу мүмкіндіктері туралы ақпаратпен танысу үшін елімізге оқуға келген жапондық студенттермен кездесу өткізіледі. Осы жылдан бастап факультетте Жапон апталығы іс-шарасы жүргізіле бастағаны, осыған жапон тағамдарын таныстыру мақсатында макидзуши тәрізді жапон тағамы дайындалады. Студенттермен бірге жапон бөлімінің ғаламтордағы вебсайты дайындалып жатқаны да хабарланады.

ККС маманы Қазақстанның сол жылғы ЖІӨ (GDP) 3000 US \$ және қарқынды даму үстіндегі дамушы мемлекеттердің ішінде ең алдыңғы қатарда орналасқан. Алайда, жастар арасындағы жұмыссыздық 10%, жапон тілін оқып бітірушілер арасындағы жұмысқа тұру қиыншылығы алаңдататыны баяндалады. Осыған орай, ККС-де жапон-орыс тіліндегі аудармашылар курсы ашылады. Соның нәтижесінде түлектердің жапон компанияларына жұмысқа тұруға барынша көмек береді деген үмітін білдіреді.

2006 жылы

ККС-де алыс-жақыннан 60-қа жуық жапон тілі мамандары қатысуымен халықаралық симпозиум өткізіледі. Жапон тілін үйреніп жүрген тыңдаушылар санының көп болғанына қарамастан Қазақстандағы жапон компанияларының аздығы алаңдататыны тағы да айтылады. Осыдан, түлектердің жұмысқа тұру қиыншылығы пайда болып келе жатқаны байқалатыны хабарланады. Ал, ҚазҰУ-де Осака шет тілдер университетімен меморандум алмастырылады.

2007 жылы

ККС маманы соңғы жылдары Қазақстанда корей және қытай тіліне қызығушылардың саны көбейіп келе жатқаны, осы аталған мемлекеттердің тіл мамандарының соған белсене күш салып жатқанын хабарлайды. Қазақстан нарқына Қытай және Оңтүстік Корея бизнесінің жапон компанияларына қарағанда көптеп кіріп, жылдан жылға көбейіп келе жатқаны бәріне мәлім. Соның себебіне, ҚХР шығысымызда көрші орналасауы, ал Оңтүстік Кореяның компаниялар санының нарықта ұлғаюына жергілікті этникалық кәрістердің болуы және байланысы әсер берді деп болжауға болады. Осыған орай жапон тілін тыңдаушылар санын көбейту үшін қашықтық білім беру технологиясына негізделген жапон тілі курсының ашылатыны айтылады. Өткен жылы Жапонияның премьер министрі Д. Коиздзуми Қазақстанға ресми іс-сапармен келгені, екіжақты келіссөздер нәтижесінде Қазақстандық

Болашақ бағдарламасы үміткерлерін Жапонияға қабылдау қолға алынатыны хабарланады.

2008 жылы

ҚазҰУ магистратура деңгейі жапон бөліміне өткен жылдан бері алғаш рет 5 студент қабылданып, осы жылы магистрлік диссертация жазуға дайындалып жатады. Орта Азия деңгейінде (5 мемлекет) өткізілетін жапондық шешендік өнер сайысында жапон бөлімі студенті 1-орын алған. Әсіресе, шешендік өнер сайысында бәсекелестік жоғары болуына байланысты жапон бөлімі студентінің ең жоғары орынды иеленуі жоғары бағаланады.

2009 жылы

ККС-де жапон тілі курсы тыңдаушылардың жалпы саны – 230, осы курстарда тыңдаушыларды тілді меңгеру деңгейіне сәйкес 1-8 деңгейге бөліп, 15 топтан құралған. Ал 2006 жылдан бері Астана қаласында ашылған курстарда – 110 тыңдаушы (1-7 деңгей, 7 топ) болған. Осы жылы алғаш рет жазғы курстар ашылады. Сонымен қатар, 2006 жылдан бастап ККС өзінің екінші фазасына көшкені, басшылық тарапынан дербес жұмыс істеуі туралы талаптар қойыла бастайды. Осыған орай, жапон тілі курстары сапасы, тыңдаушылар санын көбейту мәселесі және т.б. басқа өзекті мәселелерді шешу керектігі жапон тілі мамандарын ойландырып отырғаны хабарланады. Сонымен қатар, Қазақстан жапон тілі мұғалімдері қауымдастығы жұмысының қызметіне де белсенді қатысып отырған.

2010 жылы

ККС-де жапон тілі курсы тыңдаушылардың жалпы саны – 280-ге жетеді. Тыңдаушыларға арналған Канджи оқулығы (Иероглифтер) дайындалып жатқаны, жапон тілін жылдам меңгерген тыңдаушыларды бір деңгейден екінші деңгейге ауыстыру жүйесі енгізіледі.

2011 жылы

ҚазҰУ-де ЖФ маманы жоғары 3-4 курс студенттеріне сабақ беріп, олардың диплом жұмысы жазу әдіс-тәсілдері ментәғылымдамадан өту кезіндегі күнделікпен есептемелерді толтырумен жазуды қолға алып, студенттермен жұмыс атқарған. Қазақстанда соңғы жылдары студент саны көп болғанына қарамастан жапондық ұстаздардың аз болуы, оның тапшылығы айтылады. Бұл жапон тілін үйренуші студенттердің бәрін игеріп, сапалы қызмет көрсетуге біршама қиындық тудырып жүргені алаңдатады. Студенттердің жапон тілін тереңірек меңгеру мақсатында видео контекст өткізеді. Әсіресе, осы контекст арқылы студенттердің ауызекі сөйлеу

қабілеті және бір мезетте ойлаумен сараптауды меңгеруге көңіл бөлген.

2012 жылы

ККС-де ККС жапон тілі мұғалімдері және ЖФ маманы бірігіп алғаш рет ЖФ курстары енгізіле басталады. Осы жерде бұрын қолданылып келген «Minna no Nihongo» оқулығы «Marugoto» оқулығына ауыстырыла бастайды. Осы оқулық арқылы жапон тілін үйренушілердің тыңдау қабілетін жақсарту көзделеді. Соған сәйкес, курстарда өзгерістер байқалады деп болжанады.

ҚазҰУ-де ЖФ маманы екі елдің алыс орналасуына байланысты Алматыда жапондықтардың әлі де аз болуы (небәрі 60-қа жуық), студенттердің жапондықтармен жүздесіп сөйлесу мүмкіндігін өте төмендетіп отырғаны алаңдатады. Сол себепті, әлі де екі жақта қарым-қатынасты нығайту керектігі өзекті екені, мысалы, туризм саласын дамытуды көрсетеді. Осындай жағдайға қарамастан жапон тіліне, Жапонияға қызығушы студенттердің жапон бөліміне түсіп, оқып жатқаны айтылады. Студенттердің көбі, соңғы жылдары күш алып келе жатқан жапон жұмсақ күшінің құралы аниме мен мангаға қызығып, жапон тілін оқуға түскені, оқуды бітірген соң жапон компанияларына жұмысқа тұруға үміттері жоғары деген баға береді. Бірақ, жапон компаниялардың аз болуына байланысты жұмысқа тұру қиындығы да қоса айтылады. Сонымен қатар, ЖФ маманы түлектердің жапон компанияларына жұмысқа тұра алмау себептеріне де жауап беріп көрген. Оның себептеріне 1) Қазақстан нарқында жапон компанияларының аз болуы; 2) компанияларға жапон тілін білетін түлектің керек еместігі (ағылшын және орыс тілін білсе жеткілікті) жатқызады. Неге жапон тілі керек емес деген сұраққа, жапон бизнес өкілдері жауап ретінде жапон компанияларында студенттер бизнес жапон тілі, салалық терминдерді жетік білмеуі, өндірістік тағылымдамадан өткен кезде қарапайым күнделікті дұрыс толтыра алмауын ЖФ маманына хабарлағаны айтылады. Әрине, жоғары курстағы студенттердің базалық деңгейдегі бизнес қабілеттілігі болмауы мүмкін. Автор студенттің жоғарыда аталған қабілеттіктерді өндірістік тәжірибеден өту арқылы бойына жинақтайды деп есептейді. Және соңғы жылдары университетте негізгі оқу жоспарына «бизнес жапон тілі», «салалық терминология» тәрізді элективті пәндері енгізіліп, жоғарыдағы мәселелер шешілу жолында екенін де айтып өтейік. ЖФ маманы да жоғарыда аталған мәселелерді шешуге сол жылы өндірістік тағылымдамада бағытталған

дайындық курсын әзірлейді. Осы курс арқылы тек жапон тіліндегі бизнеске қатысты сөздерді оқып үйренумен шектелмей, жапондықтармен қалай жұмыс істеу керектігі қарастырылады. Әсіресе, қазақстандықтармен жапондықтардың ойлау қабілетінің айырмашылығы, жұмысты істеу үрдісіндегі көзге көрінбейтін қарапайым бөлшектерге дейін ден қойып қарау керектігі т.б. мәселелер тереңінен қарастырылып, қолға алынады. «Қазақстандықтар Жапонияны супер жоғары технологиялары дамыған мемлекет деп таниды. Алайда, Жапония осындай мемлекетке айналғаны жоғары технологияларды еңбекқорлықпен жасап шыққан қарапайым қатардағы жапондықтардың шеберханаларындағы (бұл жерде инженерлердің) еңбегі» – деп, JF маманы өзінің пікірін айтады. Жоғарыдағы пікірге автор да жапондықтардың жоғары технологияларға ие мемлекетке айналуы, біріншіден Жапонияда шикізат көздерінің (қазба байлықтардың) болмауы, жалпы жапон халқының еңбекқорлығы, жұмысты атқару кезіндегі барлық іске тиянақты болуы және мұқият қарап істеуі, атқарылған жұмыстың немесе еңбектің нәтижелі және жемісті болуына әкеліп отыр деп болжайды.

2013 жылы

Осы жылы KJC екі ел арасындағы келісімшартқа сәйкес Жапонияның JICA мекемесі қарамағынан Нархоз Университетіне (сол жылдары ҚазЭУ) толығымен көшеді. KJC маманы қазақстандықтардың арасында Оңтүстік Кореяға және корей тіліне қызығушылықтың артуына байланысты жапон тілін тыңдаушылар санының төмендеуі байқалатынын тағы да атап отыр. Жоғарыдан 2000 жылдардан бастап «корей толқыны» деп аталатын корей попмәдениетінің музыка және кино индустриясының әсерінен Қазақстанда екі Қиыр Шығыс елдері арасында Күн шығыс елінен Таңғы балғындық еліне қызығушылықтың жоғарылауын байқаймыз.

ҚазҰУ-дегі JF маманы Қазақстанда өткізілген 15-жапон тілінен шешендік өнер сайысында алғаш рет өңірлерден (Қарағанды және Семей) конкурсқа сайыскерлер қатысып, бірінші орынды күтпеген жерден Қарағандыдан келген конкурсант жеңіп алады. Осы жерде өңірлерден қатысқан конкурсанттардың Алматы және Астана тәрізді ЖОО мамандандырылған жапон тілін оқитын студенттеріндей емес, өздігінен оқып үйреніп келгені ерекше атап өтіледі. Бұл сайыскерлер теледидардан жапон анимелерін көріп, жапон музыкасына еліктеп өздігінен жапон тілін үйренген екен. Әрине бұл

елімізде кездесетін ерекше құбылыс және жиі кездеспейді. Жоғарыдан жапон жұмсақ күшінің (попмәдениеті) әсері еліміздің жастарына жеткені және соның нәтижесінің бір көрінісі деп санауға болады.

2014 жылы

Жыл сайын елімізде өткізілетін Жапонияға қатысты ауқымды іс-шаралардың бірі – «Жапонияның мәдениет күндері». Осы іс-шара наурыз айында Алматының Орталық Музейінде өткізіліп, 3500-ге жуық қонақ келеді. Жапондық дәстүрлі киімі, музыкасы және тағамдары таныстырылып, Алматыда жапон тағамы – Сукияки, Астанада – Одэн тағамы дайындалады. Мысалы, Одэн Астананың суық климатына сай келетін тамақ ретінде таңдалып, қонақтардың қолдауына ие болады.

ҚазҰУ-де де жапон тілін оқитын студенттер санының күрт азаюы хабарланады. Соның себебіне, ЖОО мен орта мектептердегі жапон тілі оқытылатын сыныптардың жабылуы жатқызылады. Осындай үрдіске қарсы шара ретінде Алматы қаласы шеңберінде кәсіби ориентациялық жұмыстар жүргізу қолға алынады.

2015 жылы

KJC-де жапон тілі курстарын тыңдаушылар саны 160-қа төмендеп, орталық мамандары тыңдаушылар санын көбейту үшін Астанадағы Назарбаев Университетінде жылжымалы жапон тілі курсын өткізіп көрген. Осы жылы алғаш рет жапон әндерінен караоке конкурсы өткізіліп, сайыскерлер саны көп болып, қатысушылар арасында жақсы бағаға ие болады. Сонымен қатар, JAPAN CLUB қауымдастығының негізі қаланып, қауымдастық өз тарапында жапондық бизнес өкілдерімен жергілікті отандастарымыздың коммуникациялық байланысын нығайту мақсатында ашылады.

2016 жылы

KJC-де жапон тілі курстары толығымен «Marugoto» оқулығына көшеді. Орталықтағы JF мамандары Қазақстан аумағымен шектелмей Орта Азиядағы Жапон орталықтары мен жапон мамандары жетіспеушілігі бар Түркменстанда белсенді жұмыс атқарып, сол елге іс-сапармен барып қайтады.

ҚазҰУ-де елімізде жапон тілін тыңдаушылар санының күрт азаюы алаңдатушылық туғызатыны айтылады. Мысалы, 2000 жылдар баасында Қазақстанда жалпы 1000-нан асатын тыңдаушылар жапон тілін үйренсе, 2014 жылы – 450, 2015 жылы – 350-ге дейін төмендеп, жапон тілін оқытатын ЖОО-лар саны да 7-ден 3-ке кеміген.

2017 жылы

ККС-де жапон тілі курстарын тыңдаушылардың жалпы саны Алматыда – 100, Астанада – 48 болған. Курстардағы сабақ уақыты да кешкі мезгілге 18:30-20:30 аралығына ауыстырылады. Бұл жалпыға арналған курстарда студенттер мен күндіз жұмыс істейтін тыңдаушылардың сұранысына сәйкес ауыстырғаны атап өтіледі. Жоғарыдан соңғы жылдары ККС-де жапон тілі курстары тыңдаушылар саны күрт төмендеп келе жатқанын байқауға болады. Осы тенденцияны өзгерту үшін шұғыл іс шаралар қолдану керектігі орталық басшылығының басты мәселелерінің біріне айналып отыр деп есептейміз.

ҚазҰУ-де ЖҒ маманы жапондықтардың аз болуына қарамастан (небәрі 120-ға жуық), студенттер жапон бөлімін таңдап, жапон тілін оқып отырғанын баяндайды. Сонымен қатар, екі елдің ЖОО жүйесіндегі айырмашылықтары да туралы айтып өтеді. Мысалы, студент өзінің жапон тілі деңгейіне сәйкес топты таңдау мүмкіндігі болмауы, жапон тілін оқытатын базалық жапон тілі сабақтарының жылдан жылға азайып келе жатқаны, жапондарда студенттер үйірмемен өздерінің қызығушылығына сәйкес клубтарға қатысып университет қабырғасында көбірек уақытын өткізсе, жергілікті студенттер сабақ аяқталысымен үй жұмысын орындауға үйіне кетіп қалатыны ерекше екені баяндалады. Осындай айырмашылықтарды ескеріп ЖҒ маманы студенттер бір-бірімен еркін өзара араласу мүмкіндігіне ие болу үшін сабақтан тыс уақытта жапон тілі кабинетінде жапон мангаларын оқу, жапондық студенттермен пікір алмасу тәрізді іс-шараларды өткізеді. Жоғарыдан студенттің өзінің тілдік деңгейіне сәйкес жапон тілі сабақтарын таңдау мүмкіндігі мен базалық жапон тілі сабақтарын ұлғайту мәселелерін университет тарапынан жақын болашақта негізгі оқу жоспарымен бағдарламаларға өзгеріс енгізу арқылы қарастырылады деп сенеміз. Әрине, Қазақстан ЖОО және жапон университеттерін салыстыру мүмкін емес. Бірақ, жергілікті университеттерде студенттік үйірмелер мен клубтар жеткілікті. Мысалы, жапон бөлімінде «Жапон салоны» және «Жас Ғалым» тәрізді үйірмелер қызмет атқарады. Енді, жоғарыдағы мәселені шешу үшін осы үйірмелерге жауапты жапон тілі ұстаздарымен ЖҒ маманының қызметін үйлестіру қажет деп санаймыз.

Қорытынды

Ғылыми жұмыста Қазақстандағы 1992-2017 жылдар аралығындағы жапонтану жағдайына

жалпы шолу жасалынды. Атап айтсақ, Қазақстандағы ЖОО ішіндегі ең алдыңғы қатардағы ҚазҰУ шығыстану факультеті жапонтану бөлімінің 25 аралығындағы өзгерістері, сол жылдарғы жетістіктер мен өзекті мәселелерді елімізге арнайы жіберілген ЖҒ мамандары (эксперттердің) жыл сайынғы баяндамаларына, жапон бөлімі ұстаздарымен жүргізілген сұхбаттарға сүйене отырып сараптамалық шолу жасалынды.

Енді Қазақстандағы жалпы жапонтану жағдайын төменде қысқаша жүйелеп өтейік.

Қазақстан-Жапония қарым-қатынасы ресми дипломатиялық байланыс орнатудан басталып, әлді де нығайып және тереңдеп келеді. Мысалы, Қазақстан Республикасы тарапынан елбасы Н.Ә. Назарбаев 4 рет іс-сапармен барып, жапон тарапынан жапон үкіметі сол жылдарғы премьер министрлері Қазақстан мен Орта Азия мемлекеттерінде іс-сапармен болып қайтқаны бәріне мәлім. Сонымен қатар, соңғы жылдары жапон азаматтарының Қазақстанға визасыз кіруіне жеңілдік жасалғаны да осының дәлелі деп айтуға болады. Осы жұмыста, негізінен екі елдің оқу ағарту ісі бағытындағы іс-шаралары қарастырылып, саяси-экономикалық (дипломатиялық қарым-қатынасты қоса алғанда) ресми байланыстар аса қарастырылмағанын ескертіп кетейік.

Тәуелсіздігімізді алған жылдардан бері жапон бизнесі де Қазақстан нарқына еніп, өз үлестерін қосуда. Алайда, жапон компанияларының еліміздің нарқында әлі де аз болуы жапон тілін жетік меңгерген түлектеріміздің жұмысқа тұру қиындығы туралы жоғарыда аталған баяндамалардан көруге болады. Яғни, осы бағыттағы іс-шараларды Қазақстан үкіметі тарапынан да қолға алу қажеттігі туындап отырғанын көрсетеді.

Жапон тілін үйренушілердің және жапонтанушы мамандармен жапон тілі ұстаздарының 25 жыл аралығындағы сандық және сапалық динамикалық өзгерістеріне келсек, отандастарымыздың Жапонияға қызығушылығынан студенттер орталық курстарындағы жапон тілін тыңдаушылар саны 2000 жылдардың ортасына дейін шарықтау шегіне жетіп, одан кейін бәсеңдеп, қазір күрт төмендеп кеткенін көреміз. Осыдан бастапқыда Қазақстандағы ЖОО да көбейіп, қазір нарық сұранысына сәйкес небәрі 3 университетпен шектеліп отыр. Кезінде бастауыш және орта мектептерде де жапон тілін оқушыларға пән ретінде енгізіліп оқытылған. Алайда, бұл мектептерде соңғы жылдары сыныптар жабылғаны жоғарыдағы баяндамалардан көре аламыз. Жапонтанушы

мамандармен ұстаздардың құрамына келсек, мұнда да сұранысқа сәйкес басында ұстаздар саны ұлғайып, соңғы жылдары кемігенін көре аламыз. Осыған қоса, жаһандану жағдайындағы бәсекелестікке сәйкес жапон және ағылшын тілін жетік меңгерген, ғылыми дәрежесі бар жапонтанушы мамандардың кадрлық жетіспеушілігі бар екенін де атап өткен жөн.

Жапонияның JF мамандары ҚазҰУ мен КJC-ге жіберіліп, олар өз тарапынан осы мекемелерде атқарған жұмыстары мен өз ой-пікірін баяндамаларында көрсетіп отырды. Осы баяндамалардан жоғарыда аталған мекемелердегі сол жылдарғы өзекті мәселелер, атқарылған негізгі іс-шаралар, мамандардың пікірінше маңызды тұстары ғана аталып өтіліп, автор да ақпаратты барынша толық беруге тырысты. Алайда, жоғарыдағы баяндамалар арқылы Қазақстандағы жалпы жапонтану жағдайын толығымен және терең қамтып өту мүмкін еместігін де атап өтейік.

Қорытындылай келе, жаһандану жағдайында жоғары бәсекелестікке төтеп бере алатын, екі ел арасындағы қарым-қатынасты нығайтуға үлес қоса алатын маман дайындау жапонтану бөлімінің жақын аралықтағы басты мақсат пен міндеттерінің бірі деп санаймыз. Осыған мысал ретінде Қазақстан Республикасы жақын болашақта дамыған индустриалды экономикасы бар мемлекеттердің (ағылшын тілінде OECD) қатарына кіруді көздеп «Қазақстан-2050» стратегиялық бағдарламаны жариялап және осы негізгі бағдарлама аясындағы тағы басқа мемлекеттік бағдарламаларды да жүзеге асырып келе жатқаны баршаға мәлім. Осы тұрғыда Жапония жоғарыда аталған клубтың басты орнында орналасып, еліміз үшін таптырмас моделі екенін ерекше айтып өтіп, осы бағытта түлектер дайындау, ғылыми жұмыстар мен ізденістер қолға алынады деп үміттенеміз.

References

- Embassy of the Republic of Kazakhstan in Japan. Official site. Accessed 15 July 2018. <http://mfa.gov.kz/ru/tokyo/content-view/dvustoronnie-otnosenia>.
- Japan Foundation. Official site. Accessed 15 July 2018. <http://www.jpf.go.jp/e/index.html>
- CiNii (Scholarly and Academic Information Navigator) database. Accessed 15 July 2018. <https://ci.nii.ac.jp/search>
- Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің профессорлық-оқытушы құрамының сайты. Accessed 15 July 2018. <http://pps.kaznu.kz/kz/Main/Chair/96>
- Қазақстан-жапон адам ресурстарын дамыту орталығы. KJC official cite. Accessed 15 July 2018. http://new.kjc.kz/?page_id=52&lang=kk

Әдебиеттер

- Embassy of the Republic of Kazakhstan in Japan. Official site. Accessed 15 July 2018. <http://mfa.gov.kz/ru/tokyo/content-view/dvustoronnie-otnosenia>.
- Japan Foundation. Official site. Accessed 15 July 2018. <http://www.jpf.go.jp/e/index.html>
- CiNii (Scholarly and Academic Information Navigator) database. Accessed 15 July 2018. <https://ci.nii.ac.jp/search>
- Al-Farabi atyndagy Qazaq Ulttyk Universitetinyn professorlyk-okytushylar kuramynyn saity. Accessed 15 July 2018. <http://pps.kaznu.kz/kz/Main/Chair/96>
- Qazaqstan-Japon adam resurstaryn damytu ortalagy. KJC official cite. Accessed 15 July 2018. http://new.kjc.kz/?page_id=52&lang=kk

МАЗМҰНЫ – СОДЕРЖАНИЕ

1-бөлім Раздел 1 Тарих История

<i>Ахапов Е.А.</i> Қазақстандағы жапонтану: Жапон Қоры мамандары жылдық баяндамаларына шолу	4
<i>Балакаева Л.Т., Турсунбаева А.</i> Мягкая сила Японии: аниме и манга	15
<i>Yem N., Tonomura Masaru</i> Ethnic education of Koreans on the example of secondary School named after F. Dzerjinski	22
<i>Ем Н.</i> Основы диаспорной политики Южной Кореи в Казахстане	32
<i>Курпебаева Г.К.</i> Халықаралық қатынастардың аймақтық өлшемінің теориялық негіздері	43
<i>Мионг Сун Ок, Чан Бенг Сун</i> Культурная власть в Западной Империалистической коллекции корейских культурных артефактов.....	51
<i>Мухажанова Т.Н., Жұмағұлов Қ.Т.</i> Антропологиялық мәліметтер мен латын деректері негізінде авар қағанатының шығутегі мәселесі	59
<i>Оразақынқызы Ф.</i> «Бір белдеу, бір жол» аясында қазақ-қытай ынтымақтастығы	70
<i>Жұмағұлов Қ.Т., Садықова Р.О., Мұхажанова Т.Н.</i> Қазақстан мен Жапонияның қарым-қатынастарының қалыптасуы мен дамуы	78
<i>Rostami M., Jubatova B.N.</i> The Characteristics of Book-Binding Art of the Timure Period in Mavara-Al-Nahr: School of Samarkand and Bukhara (Case Study: Dushanbe and Tashkent Book-Binding of Manuscripts Collections)	84
<i>Жұбатова Б.Н., Аубакирова Қ.Қ.</i> Дешті Қыпшақ мәдениетінің араб шығысындағы көрінісі	96

2-бөлім Раздел 2 Филология Филология

<i>Abbasova Z.I., Valiyeva E.I.</i> Integration of azerbaijani dialects	102
<i>Жеменей И., Палтөре Ы.М.</i> Қорқыт ата жырларының шығу тарихы	107
<i>Жумадилова Ф.Т.</i> «Языжыоғлұ Әлидің «Селжүкнаме» кітабы	114
<i>Зейнолла Ж.</i> Қазақ тіліндегі өлшемдік атаулардың сипаты	127
<i>Төкен Н.Ө.</i> Қытай медицинасының терминологиясы	134
<i>Shadkam Z., Opabekova G.P.</i> World outlook and worship of ancient turks	139
<i>Юсупова Б.</i> Қытай және Батыс мәдениеттерін салыстыру негізінде туризм саласындағы мәтіндерді аудару	147

CONTENTS

Section 1 History

<i>Akhapov E.A.</i> Japan Studies in Kazakhstan: an overview of the annual reports of experts from the JF	4
<i>Balakayeva L.T., Tursunbayeva A.</i> Soft power of Japan: anime and manga	15
<i>Yem N., Tonomura Masaru</i> Ethnic education of Koreans on the example of secondary School named after F. Dzerzhinski	22
<i>Yem N.</i> The bases of the diasporative policy of South Korea in Kazakhstan.....	32
<i>Kurpebayeva G.K.</i> Theoretical basis of the regional dimension of international relations	43
<i>Myong Soon-ok, Chun Byong-soon</i> The Cultural power in Western Imperialist Collection of Korean Cultural Artifacts	51
<i>Mukhazhanova T.N., Zhumagulov K.T.</i> Avars kaganat and genesis on base of Latin sources and anthropology data.....	59
<i>Orazakynkyzy F.</i> Kazakh-Chinese cooperation within the framework of the project «One Belt, One Road».....	70
<i>Zhumagulov K.T., Sadykova R.O., Mukhazhanova T.N.</i> Establishment and development of the relations between Kazakhstan and Japan.....	78
<i>Rostami M., Jubatova B.N.</i> The Characteristics of Book-Binding Art of the Timure Period in Mavara-Al-Nahr: School of Samarkand and Bukhara (Case Study: Dushanbe and Tashkent Book-Binding of Manuscripts Collections)	84
<i>Jubatova B.N., Aubakirova K.K.</i> Reflection of the Desht-i-Kipchak culture in the Arab East	96

Section 2 Philology

<i>Abbasova Z.I., Valiyeva E.I.</i> Integration of azerbaijani dialects	102
<i>Zhemenev I., Paltore Y.</i> The history of the epic Korkyt Ata	107
<i>Zhumadilova G.T.</i> The book of Yazyoglu Ali "Selcukname"	114
<i>Zeynolla Zh.</i> Characteristics of dimensional names in kazakh language.....	127
<i>Token N.O.</i> Chinese medicine terminology	134
<i>Shadkam Z., Opabekova G.P.</i> World outlook and worship of ancient turks	139
<i>Yussupova B.</i> Translation of texts of tourism sphere based on comparison of Chinese and Western cultures	147